

**Шарата М., здобувач вищої освіти, група Ф5,
Науковий керівник: Шарата Н., д.пед.н., доцент кафедри
українознавства**

Миколаївський національний аграрний університет

e-mail: mashasharata2001@gmail.com

РОЗВИТОК ЛІДЕРСТВА В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Система місцевого самоврядування в Україні потребує нових форм, методів і стилів управління, які б відповідали її призначенню, й ґрунтувалися на підставі ініціативи та самоорганізації, що є передумовою формування й розвитку лідерства, адже саме воно є одним із механізмів регулювання відносин між людьми, соціальними групами, інститутами суспільства і є ключовим фактором результативності у будь-якій сфері.

Метою тез є дослідження покрокових дій необхідних для формування та розвитку лідерства в системі місцевого самоврядування.

Проведений нами аналіз визначень лідерства можна застосувати до системи місцевого самоврядування, надав можливість умовно розділити визначення лідерства на певні групи, на підставі ключових слів, покладених в основу цих визначень.

До першої групи увійшли визначення, в яких лідерство розглядається як взаємодія (Р. Кричевський, О. Віханський, Д. Ольшанський). У цих визначеннях чітко прослідковується загальна тенденція взаємовпливу лідера на групу і групи на лідера.

До другої групи увійшли визначення, які розглядають лідерство через призму впливу (Д. Мацумото, Г. Ашин, Р. Дафт). Кожне з визначень не є вичерпним чи більш об'єктивним ніж інші, скоріш кожне з них виявляє як певні аспекти лідерства, так і різні точки зору на його природу.

Необхідною складовою стратегічних напрямів глобальної інтеграції України є розвиток молодіжного кадрового управлінського потенціалу на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування. Приклади формування кадрового потенціалу спонукають до:

- запровадження в низці закладів вищої освіти України нових освітніх спеціальностей і спеціалізацій, спрямованих на підготовку посадових осіб органів місцевого самоврядування, які б відповідали функціям та посадам органів місцевого самоврядування освітніх рівнів у галузі державного управління;

- створення з метою пошуку молодих лідерів кадрового резерву працівників органів місцевого самоврядування, залучення місцевих рад України до розробки і впровадження власних програм навчання молоді з питань місцевого самоврядування й організації стажування безпосередньо в органах місцевої влади.

Однією з форм безпосередньої демократії є органи самоорганізації населення, які володіють багатим досвідом участі у вирішенні проблем населення за місцем проживання та співпраці з органами місцевої влади. Тому

необхідно розробити програму навчання та підвищення кваліфікації активу органів самоорганізації населення, представників ініціативних груп зі створення цих органів, підготувати і впровадити у практику діяльності центрів підвищення кваліфікації комплекс відповідних програм-тренінгів для вищевказаних категорій та службовців.

Таким чином, якісне кадрове забезпечення неможливе без створення сприятливих умов для формування лідерського потенціалу та професіоналізації служби в органах місцевого самоврядування, системного підходу до профпідготовки та професійно-посадового розвитку управлінських кадрів місцевого самоврядування.

Прагнення до лідерства як ознака соціально повноцінної людини формується через намагання посісти гідне місце у групі, колективі, суспільстві в цілому, адже протиприродно не прагнути до лідерства. Водночас у своєму прагненні до реалізації лідерських якостей варто пам'ятати про «Парадокс лідера»: стаючи лідером тієї чи іншої спільноти, індивід змушений діяти не лише в інтересах тих, хто сприяв його лідерству, а й в інтересах групи в цілому для піднесення свого лідерського статусу; чим менш діловим, але більш неформальним є лідер, тим менше він вимогливий до своїх підлеглих, що це в кінцевому рахунку зменшує ефективність досягнень групи та призводить до зростання незадоволення лідером; чим активнішим є лідер, чим більші його досягнення, тим сильніше він ускладнює взаємовідносини всередині групи, що погіршує психологічну атмосферу в колективі та веде до зростання незадоволення ним.

У процесі формування сучасного типу лідера – активного учасника суспільно-політичних перетворень, який здатний визначити мету, сформувати команду однодумців, створити стратегію та надихнути прибічників до дії, необхідно впроваджувати інноваційні моделі підвищення кваліфікації керівних кадрів, формувати коло ключових груп компетенцій лідера:

- здатність генерування нових ідей та різних шляхів розв'язання проблем, формулювання стратегій діяльності;
- спроможність сплановано та послідовно діяти відповідно до визначених цілей з метою досягнення очікуваних результатів;
- спроможність дотримуватися послідовного стратегічного підходу до управління людськими ресурсами;
- вміння чітко та зрозуміло формулювати свою точку зору, враховуючи потреби аудиторії, у різних умовах, з використанням різних форм (письмово та усно) та способів комунікації;
- спроможність прислухатися до інших та забезпечення постійного зворотного зв'язку.

Надзвичайно важливим є усвідомлення керівниками значення та відповідальності за налагодження співпраці між відомствами, взаємодії в межах організації за вертикаллю та горизонталлю, між керівниками різних рівнів, колегами для забезпечення прозорості, обізнаності, взаємної підтримки на шляху до досягнення цілей.

В організації діяльності системи місцевого самоврядування основними

пріоритетами мають бути практичні справи, спрямовані на задоволення суспільних потреб та покращення життєвого середовища. Отримані результати мають не тільки теоретичне значення, а й чітку практичну спрямованість на формування ефективних взаємозв'язків і взаємовпливів між суб'єктами та об'єктами системи місцевого самоврядування, з метою підвищення результативності вирішення питань місцевого значення.

Список джерел:

1. Васильєва О. І. Інструменти формування лідерства в системі місцевого самоврядування / О. І. Васильєва, І. М. Грищенко // Науковий вісник 32 Академії муніципального управління : зб. наук. пр. – Київ : [б. в.], 2016. – Вип. 1. – С. 25 –31. – (Серія «Управління»).

2. Комарова К.В., Коляда С.П. Лідерство: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дніпро: 2017. 430 с.

3. Нестуля О.О., Нестуля С.І., Кононец Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. – Полтава : ПУЕТ, 2020. – 232 с

4. Розвиток лідерства / Л. Бізо, І. Ібрагімова, О. Кікоть, Є. Барань, Т. Федорів ; за заг. ред. І. Ібрагімової. — К. : Проект «Реформа управління персоналом на державній службі України», 2012. — 400 с.

5. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко Харків, 2017. 100 с.

6. Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад : інноваційні підходи та інструменти : монографія / С. М. Серьогін, Ю. П. Шаров, Є. І. Бородін, Н. Т. Гончарук [та ін.]; за заг. та наук. ред. С. М. Серьогіна, Ю. П. Шарова. –Д.: ДРІДУ НАДУ, 2016. – 276 с.